

leres i passende Lodder til Salg¹³). Medens man herefter gik i Gang med Indførelsen af Arvefæste, fandt der tillige for baade Gaarde og Huses Vedkommende en Afløsning Sted af det i sin Tid forbeholdte Hoveri in natura, alt mod billigt Pengevederlag¹⁴). I alt bleve 11 Gaarde og 61 Huse overdragne i Arvefæste; desuden en Mølle og fornævnte Ellingkrat, der var blevet udparcelleret i 5 Lodder¹⁵).

Ifølge Loven af 8. April 1851 blev derefter alt det øvrige Bøndergods, nemlig 122 Gaarde og 293 Huse, solgte til fuld Selvejendom¹⁶). Nogle Aar senere afhændedes ligeledes de tvende Hovedgaarde samt alle Fabrikkerne med Undtagelse af Krudtværket; dette bevarede som Statsejendom, men overgik til Landmilitæretaten¹⁷).

Ifølge foranstaaende oppebærer Jordebogskassen nu kun Afgiften af de faa bortarvefæstede Ejendomme paa den tidligere egentlige *Bondejord* samt af *Ellingekrat*, og i disse Afgifter er der endda senere i Tiden sket nogen Afgang, jfr. nedenfor. Paa den anden Side tilflyder der dog tillige Jordebogskassen en ganske enkelt *Gadejordsafgift*, hvorom ligeledes nedenfor. Om samtlige Jordebogsafgifter bemærkes nærmere følgende:

De i Henhold til Resolution 11. December 1848 udstedte Arvefæstesløder¹⁸) paa *Gaardene* betingede — foruden Erlæggelsen af en *Købesum* — en aarlig *Arvefæsteafgift*, dels i Sød og dels i Penge. Sædafgiften fastsattes i alle 3 Kornsorter, Rug, Byg og Havre, der blev at erlægge efter Kapitelstakst; Pengebeløbet rummede Vederlaget for alt tidligere Hoveri, og den hele Arvefæsteafgift ækvivalerede herefter baade den tidligere *Landgilde* og *Værdien af alt Hoveri*. Arvefæsteafgiftens Pengebeløb indeholdt dog endnu en ganske særlig Bestanddel, nemlig den Del af den hele *Udskiftningsrente*, som vedkommende Gaard tidligere havde maattet svare, jfr. ovenfor¹⁹); for Nemheds Skyld blev denne Rente fremtidig at erlægge under Arvefæsteafgiften. Skøderne fastsatte dernæst et Vederlag af 48 β aarlig for 2 Klapjagtsdage, en Rekognition ved Ejerskifte af 1 Td. Byg pr. Td. Hartkorn, at erlægge efter Kapitelstakst, og bestemte særligt, at den vedkommende Arvefæster skulde svare det aarlige Vederlag for *Konge- og Kirkekiende* „uforandret efter de i saa Henseende gældende Bestemmelser“. Dette sidste vil nærmere sige, at der for hver Tiende skulde erlægges et Pengevederlag af 2 Mark 8 β pr. Td. Hartkorn, hvilket Vederlag allerede var blevet fastsat den Gang, da det samlede Gods i 1768 overdroges Classen; da forbeholdt Kongen sig nemlig Tienderne i det nævnte aarlige Vederlag²⁰). Endelig forbeholdt Skøderne Staten Jagtretten; men denne er nu overalt indløst mod et aarligt Vederlag i Penge²¹).

I de nu omhandlede Afgifter af Gaarde er der i Henhold til Lov 25. Marts 1871²²) sket nogen *Afgang*, idet der med Hensyn til 2 af Gaardene har fundet en *endelig Afløsning* Sted af samtlige Afgifter gennem en Udbetaling af disses kapitaliserede Værdi.

Den enkelte Mølle blev i Henhold til en i 1850 afholdt Auktion bortarvefæstet paa lignende Vilkaar som Gaardene, idet dog Arvefæsteafgiften alene blev ansat i Sød, nemlig 20 Tdr. Rug og 20 Tdr. Byg aarlig, at betale efter Kapitelstakst. Denne *Arvefæsteafgift* er imidlertid ifølge en speciel Tilladelse i Auktionskonditionerne og Skødet bleven *endelig afløst* i Aaret 1855 og saaledes nu ført til Afgang i Jordebogen; derimod bestaar fremdeles Tiende- og Jagtvederlaget samt Forpligtelsen til at erlægge en Rekognition ved Ejerskifte af 200 Kr.²³).

¹³) Samme Resolutionsprotokol Litr. D.

¹⁴) Se Arkivsag „Om Domænejendommenes Afhændelse“ m. v.

¹⁵) Samme Sag.

¹⁶) Ligeledes.

¹⁷) Se herom Trap, l. c. p. 112.

¹⁸) I 1ste Revisionsdepartement findes Genparter af disse Skøder.

¹⁹) Se Arkivsag „Om Domænejendommenes Afhændelse“ m. v. Herved bemærkes, at Udskiftningsrenten ogsaa blev optaget i Købesummen for alt i Medfør af Lov 8. April 1851 bortsolgt Bøndergods; i oprindelig Skikkelse og Navn svares den herefter kun i et enkelt Tilfælde, hvorom nedenfor i Oversigten i Teksten.

²⁰) Se nysnævnte Arkivsag. Ifølge Oplysning fra Frederiksborg Amtstue ejer Staten nu Thorup, Melby og Vinderød Sognes Kongetiende samt Thorup og Melby Sognes Kirkekiende.

²¹) Fremgaar af Jordebogen.

²²) Oplysninger fra Frederiksborg Amtstue.

²³) Fremgaar af en Sammenligning mellem den nuværende Jordebog og en Jordebog fra 1851 med tilhørende Anmærkninger.